

Donata Bartkiewicz

Pomorsko Mazowiecka Hodowla Ziemniaka Sp. z o.o.

Strzekęcin, woj. zachodniopomorskie

Hodowla i nasiennictwo ziemniaka skrobiowego

Ziemniaki skrobiowe wykorzystywane są przede wszystkim do produkcji skrobi ziemniaczanej i spirytusu oraz w bardzo niewielkim stopniu na pasze. Niektóre odmiany, o specyficznych parametrach, mogą być także używane do produkcji chipsów i frytek.

Pomorsko Mazowiecka Hodowla Ziemniaka jest twórcą i właścicielem większości odmian skrobiowych w Polsce. W polskim Rejestrze Odmian w 2003 roku znajdują się 34 odmiany skrobiowe, w tym 18 naszej hodowli, co stanowi 53%. Od początku prowadzenia hodowli nowych odmian ziemniaka w Strzekęcinie kierunek skrobiowy był wiodącym. Od lat byliśmy również głównym producentem materiału nasiennego tych odmian. Z satysfakcją możemy stwierdzić, że produkcja skrobi w Polsce opiera się prawie wyłącznie na polskich odmianach, co potwierdza ich jakość i konkurencyjność w stosunku do odmian zagranicznych. Jest to obecnie jedyny sektor na rynku ziemniaczanym, gdzie polskie odmiany dominują i są tak wysoko cenione.

Jest to opinia naszych głównych odbiorców, tj. przemysłu ziemniaczanego (AGROL Luboń, ZIEMPIL Piła, NOWAMYŁ Łobez, PEPEES Łomża, ZPZ Trzemeszno), z którymi od lat współpracujemy. W Firmach tych nasiennictwo i produkcja surowca oparta jest w 50 do 85% na odmianach naszej Spółki.

Wszystkie nasze odmiany charakteryzują się wysokim plonem skrobi, odpornością na choroby wirusowe i zarazę ziemniaka. Największym uznaniem cieszą się odmiany zarejestrowane w latach 1992-1997, tj. HINGA, GLADA, IKAR, HARPUN i KOGA oraz zarejestrowane w ostatnich latach RUMPEL, PASAT, PASJA, NEPTUN i UMIAK. Znając oczekiwania naszych odbiorców, hodowcy kładą szczególny nacisk na uzyskanie nowych odmian o skróconym okresie wegetacji, podniesionej odporności na zarazę ziemniaka, lepszej trwałości przechowalniczej oraz średnich wymaganiach wodnych i glebowych.

Przewidywane w Unii Europejskiej dopłaty bezpośrednie do upraw odmian skrobiowych świadczą o tym, że jest to perspektywiczny kierunek produkcji. Dowodem na to jest rosnące w ostatnich latach zainteresowanie kwalifikowanymi

ODMIANY
POMORSKO MAZOWIECKIEJ HODOWLI

ODMIANA	Rok rejestracji	Plon ogólny % wzorca 2002 r. wg COBORU	Plon skrobi % wzorca	Zawartość skrobi %	Kształt bulw	Barwa miąższu	Typ kulinarny
wzorzec = 457 dt/ha							
GLADA	1994	97	96	19	oow	j.żółty	C
HARPUN NB	1993	83	85	19	oow	krem	BC
IKAR B	1996	96	108	22	oow	krem	C
ŁUCJA N	1999	95	85	17	oow	krem	BC
PASAT N	2002	110	129	19	oow	krem	C
RUMPEL N	2000	107	120	19	oow	biały	C
MONSUN N	2003	102	103	17	oow	j.żółty	BC
wzorzec = 463 dt/ha							
FREGATA N	1988	92	90	18	oow	j.żółty	BC
GROT NB	1992	101	102	19	oow	biały	C
KLEPA B	1997	91	101	21	oow	biały	C
PASJA	2000	100	124	21	oow	żółty	C
SONDA NB	2002	114	128	19	oow	krem	C
wzorzec = 463 dt/ha							
HINGA	1996	96	113	22	oow	j.żółty	C
JANTAR B	1997	90	99	21	oow	krem	C
KOGA N	1997	89	96	20	oow	biały	BC
MEDUZA B	1997	93	113	22	o	krem	C
NIMFY B	1998	83	95	22	oow	j.żółty	C
NEPTUN NB	2001	105	115	21	oow	krem	C
UMIAK N	2000	109	123	21	o	krem	C

OBJAŚNIENIA:

N – odmiana odporna na mątwika, **B** – odmiana odporna na biotypy raka;
odporność na choroby w skali 9-stopniowej: 9-bardzo odporna, 1- bardzo podatna

kształt bulw: o –okrągły, ow – owalny, oow – okrągło owalny;

SKROBIOWE ZIEMNIAKA

ZIEMNIAKA SPÓŁKA Z O.O. Z SIEDZIBĄ W STRZEKĘCINIE

Odporność na wirusy		Odporność					Przecho- wywanie	Przydat- ność
Y	Liścio- zwój	Czarna nóżka	Zaraza liści	Zaraza bulw	Parch zwykły	Uszkodz. mechan.		
średnio wczesne								
7,5	5,5	7	5	5	6	5	7	ch, prz
7	7	5	4	4	6	4	4	ch, prz
7,5	5,5	5,5	5,5	4	7	3	1	ch, prz
8	5	4,5	5	5	5	3	7	ch, prz
8	5	6	5	4	7	4	9	prz,ch,f
8	6,5	6	5	5	5,5	2	8	ch, prz
7	6,5	7	5	5	6			prz,f
średnio późne								
7,5	6	2	5	5	5	4	4	ch,s,m
8	8	6	7	4	5,5	3	6	prz
8	7	6	6	3,5	6	5	4	prz
8	7,5	5	5	5	6	2	7	prz
8	4	5	7	7	6	4	9	prz
późne								
8	5,5	5	7	4,5	5,5	2	5	ch, prz
7,5	7	5	6	4,5	5	3	4	ch, prz
8	8	6	7	5	5	3	4	prz
8	7	6	8	5,5	6	2	3	prz
8	8	5	5,5	4	5	2	2	prz
8	8	6	7	5	6	4	6	prz
8	7,5	4,5	6,5	4,5	4,5	2	7	prz

przydatność: j – jadalna, ch – chipsy, f – frytki; prz.- przetwórstwo na skrobie lub spirytus, s – susz, m - pr. mrożone

typ kulinarny: AB sałatkowy, B – ogólnie użytkowy, BC – lekko mączysty, C - mączysty

materiałami nasiennymi oraz oczekiwanie na nowe, atrakcyjne odmiany skrobiowe. Ogromne zapotrzebowanie na sadzeniaki i surowiec do produkcji skrobi w ostatnich latach niestety zaskoczyło firmy hodowlane i nasienne. Największe zarzuty kierowano pod adresem Hodowli, m.in. naszej Firmy, jako głównego producenta tych odmian. Nie możemy zgodzić się z taką opinią.

Brak regulacji rynku skrobiowego w Polsce powodował, że ani hodowcy, ani odbiorcy sadzeniaków oraz przemysł ziemniaczany nie byli w stanie określić realnego zapotrzebowania na sadzeniaki skrobiowe. Kryzys przemysłu ziemniaczanego w połowie lat 90., duży import skrobi ziemniaczanej i pszennej, spowodowały załamanie nasiennictwa i brak popytu na sadzeniaki. Rezultatem tego było znaczne ograniczenie hodowli zachowawczej, nasiennictwa oraz częściowa zmiana kierunku hodowli. Istniała obawa, że będziemy zmuszeni do rezygnacji z hodowli nowych odmian skrobiowych.

Dopiero ustawa z dnia 11 stycznia 2001 roku o regulacji rynku skrobiowego, wprowadzająca limity produkcyjne spowodowała, że rynek ten zaczął się stabilizować.

Producenci skrobi mogą określić realne zapotrzebowanie na ziemniaki skrobiowe przeznaczone do produkcji. Pozwala to również przewidzieć potrzeby nasiennictwa tych odmian. Dowodem na poprawę sytuacji w nasiennictwie jest powierzchnia plantacji nasiennych odmian skrobiowych w ostatnich latach, która wzrosła z 1.623 ha w roku 2000 do 1.873 ha w 2001 r. i 2.363 ha w 2002 roku.

Nasza firma również zwiększa produkcję sadzeniaków skrobiowych, ale biorąc pod uwagę wcześniejsze ograniczenia oraz cykl hodowli zachowawczej, nie byliśmy w stanie zrealizować tegorocznych zamówień. Podjęliśmy decyzję o wstrzymaniu w tym roku sprzedaży sadzeniaków w stopniu superelita naszych wodzących odmian. Zwiększa to produkcję materiałów nasiennych w ramach naszej firmy i poprawi podaż sadzeniaków skrobiowych ze zbioru 2003. Znając przewidywany dla Polski przez UE limit skrobi w wysokości 145.000 ton, zmienia się również nasza polityka w tym zakresie. Analizując, jaka jest i jaka powinna być powierzchnia upraw nasiennych przy takiej wysokości produkcji, poznaliśmy skalę tzw. nasiennictwa nieformalnego w kraju. Podejmujemy działania ograniczające ten proceder. Stąd w najbliższej przyszłości najwyższym stopniem kwalifikacji oferowanym przez nas do sprzedaży będzie Oryginał. Planujemy także reprodukcję wyższych stopni kwalifikacji u rolników, pod pełną kontrolą z naszej strony.

Pomorsko Mazowiecka Hodowla Ziemniaka Sp. z o.o. w Strzekęcinie
76-024 Świeszyno, pow. koszaliński, woj. zachodniopomorskie
tel. (094) 31 61 295, fax (094) 31 61 377, e-mail: ihzs@zeto.koszalin.pl